

OVER MENNO TER BRAAK

DOOR JOHANNES TIELROOY

TER Braak is een meester in het bedenken en aanwenden van hatelijke termen. Wie bewondering aan den dag legt voor een figuur die Ter Braak's achting niet heeft, moet volgens Ter Braak „willekeurig” op die figuur „gewed” hebben: dat het ook eenvoudige goede trouw en intelligentie zouden kunnen zijn, die de gelaakte bewondering hebben gaande gemaakt, veronderstelt hij, als het niet hoeft, liever niet. Ter Braak weet ook precies hoeveel malen de intelligentie van iemand dien hij niet mag, gaat in die van een zijner groote mannen, en het cijfer is hoog: drie maal in de minder ernstige gevallen, maar anders toch minstens wel tien maal. Valt hij iemand aan, dan komen de termen van zijn artikel in portee en gevoelswaarde onderling zoozeer overeen, het geheele artikel is zoozeer op één snerpanden, grievenden, verachtenden toon afgestemd, dat het bijna onweerstaanbaar bezwerend gaat werken en de onschuldige lezer in gemoede niet beter meer weet, of hij leest de volle, de trieste waarheid en de aangevallene is een vod, een prul, een schande voor zijn land en zijn tijd. Hetgeen dan niet altijd heelemaal waar is. . . .

*

De gevolgen die deze verachtende en verwaande houding voor hemzelf noodzakelijk moeten hebben, laten hem zichtbaar onverschillig. Beneemt hij zich door overijlde verwerping van veel betrekkelijk goeds en moois de gelegenheid, hiervan toch nog te genieten? Het kan zijn. Maar hij is overtuigd, en waarschijnlijk ook wel terecht, als object van zijn genegenheid en waardeering altijd nog genoeg volkomen goeds over te houden. Maakt hij zich tallooze vijanden in het land? Des te beter, schijnt hij te zeggen, „dépiaire est mon plaisir”. En inderdaad, het kan een goed teeken zijn. De onbelangrijken haat niemand.

*

Beklag is dus niet noodig. We kunnen alleen zelf wel eens vermoeid geraken. Het wordt vervelend, iemand in het land voortdurend bezig te zien met rechts en links om zich heenslaan. Vervelend ook, hem zóóveel gewicht aan zichzelf te zien hechten, dat hij menigmaal geen schakeering in zijn gedachten kan opofferen, dat hij al zijn aarzelingen